

Hollanda Dénes

Hozzászólás Tonk Sándor *Romániai magyar magánegyetem című vitaindító írásához*

Bármilyen problémát több oldalról lehet megközelíteni, illetve ennek alapján magyarázni. Ha abból indulunk ki, hogy a román társadalom ellenzi az önálló magyar egyetem gondolatát, és ezt próbáljuk elfogadtatni az erdélyi magyar kisebbséggel, akkor soha nem lesz önálló magyar nyelvű felsőoktatásunk. Ha azonban az európai normákra hivatkozunk, akkor éppen az előzőekben mondottak ellenkezőjét tudjuk bizonyítani. Ezért elsősorban azt kellene figyelembe venni, hogy mi az erdélyi magyar kisebbség véleménye az önálló magyar nyelvű felsőoktatás létrehozásának szükségességéről.

Ha csak a puszta tényeket vesszük figyelembe, kijelenthetjük, hogy az erdélyi magyarság egyik legjelentősebb igénye az önálló magyar nyelvű felsőoktatás létrehozása. Ezt igazolja az 1990 februárjában Marosvásárhelyen szervezett könyves-gyertyás felvonulás, amikor a város lakossága az anyanyelvű oktatás bevezetését kérte óvodától az egyetemig. Néhány évvel később az erdélyi magyar kisebbség majdnem félmillió aláírással kérte Románia Parlamentjétől az önálló magyar nyelvű felsőoktatás létrehozását Erdélyben.

Mivel a jelenlegi tanügyi törvény nem teszi lehetővé az önálló magyar nyelvű állami egyetem létrehozását, az önálló magyar nyelvű felsőfokú képzés csak magánegyetem keretében lehetséges. Erre utalt Magyarország miniszterelnöke 1999 augusztusában elhangzott beszédében, és 2 milliárd forintot ajánlott fel a magánegyetem létrehozásának támogatására. Ezen ajánlat után a történelmi egyházak létrehozták a SAPIENTIA Alapítványt, melynek kuratóriuma elhatározta a Kolozsvár központú Erdélyi Magyar Magánegyetem megalapítását. Ezek a tények. Ha ezekkel a tényekkel ellentétes véleményeket próbálunk bevinni a köztudatba, ezekkel inkább zavarjuk, mint elősegítjük az erdélyi magyar kisebbség tisztánlátását.

A vitaindítóban, a problémák felvetésénél, olyan megfogalmazásokkal is találkozunk, amelyek nincsenek összhangban a román törvények előírásaival. A vitaindítóban a következő mondatot olvashatjuk: *"Az ok, ami vitát gerjeszt, abban a kérdésben rejlik, hogy az önálló magyar egyetem állami vagy magánegyetem legyen, avagy mindkettő."* Fel lehet tenni ezt a kérdést, miután az érvényben levő romániai tanügyi törvény nem engedélyezi az önálló állami magyar egyetem létrehozását? Valahogy világosnak kellene lenni mindenki számára, hogy az önálló magyar egyetem csak magánegyetem lehet a jelenlegi román törvények szerint.

Zavarónak tűnik a vitaindító következő mondata is: *"Amióta a Magyar Köztársaság kormánya bejelentette, hogy költségvetési támogatással kívánja támogatni a romániai magyar nyelvű egyetemi oktatást, egy önálló magyar egyetem megalapítását pártolja, megnőtt a terv ellenzőinek, illetve azoknak a száma, akik bizalmatlanul tekintenek egy ilyen megoldásra."* Mekkora a terv ellenzőinek a száma az erdélyi magyar kisebbség számához képest? Miért nem szólunk arról is, hogy vannak, akik jelen pillanatban a magánegyetem létrehozásában látják az önálló magyar nyelvű felsőoktatás megvalósításának lehetőségét, és teljesen kidolgozott tervvel rendelkeznek a magánegyetem egyes szakainak a megvalósítására. Annak ellenére, hogy véleményem egyeseket zavarhat, mégis nyíltan kimondom: a Babes-Bolyai Egyetem magyar nemzetiségű tanári karának fáradozásai a magyar magánegyetem létrehozásának érdekében nem vezettek kézzelfogható eredményre. Ugyanakkor a magyar kormány által felajánlott 2 milliárd forint egy részét az állami egyetemek háttérintézményeinek fejlesztésére akarja felhasználni. Ha Kolozsváron nem jön létre a magyar magánegyetem központja, mihez kapcsolódnak a magyar magánegyetemi hálózatok? Ami pedig ennél is érthetlenebb, hogy minden eszközzel megakadályozni próbálják Marosvásárhely azon törekvését, hogy egy teljesen kidolgozott, a SAPIENTIA Alapítvány Kuratóriumához letett terve alapján, az Erdélyi Magyar Magánegyetem részeként létrehozza a marosvásárhelyi műszaki kart.

Politikai szempontból is rejthet veszélyeket az a regionális felosztás, amelyet a vitaindító tartalmaz: *Kolozsvár-Marosvásárhely régió, székelyföldi tájegység, Partium*. Marosvásárhely mindig a Székelyföldhöz tartozott, sőt Marosvásárhely volt a székely főváros. Jelenleg Hargita és Kovászna megye képviselője is egyetért azzal, hogy Maros megye is a Székelyföld része.

A magánegyetem különböző szakainak, karainak létrehozásánál elsősorban a helyi adottságokat kell figyelembe

venni, és azokat kell mérlegelni. Nagy hangsúlyt kell fektetni azon szakok indítására, amelyeken nincsen magyar nyelvű felsőoktatás Romániában.

* * *

Mivel a vitaindító nyilvánosságra hozása után a SAPIENTIA Alapítvány Kuratóriuma közzé tette a pályázati felhívást is, ezzel kapcsolatban is volna néhány észrevételem.

Tudom, hogy az alapítványok kuratóriumai nem veszik jó néven, ha valaki bele akar szólni munkájukba. Kérdezni azonban, gondolom, szabad.

A SAPIENTIA Alapítvány pályázati felhívásában a pályázati programok az alábbi feladatokhoz kapcsolódhatnak: *a Magyar Magánegyetem működését megalapozó tervek; munkaerő-piaci háttéranyagok készítése; képzési programok korszerűsítése; az Erdélyi Magyar Magánegyetem oktatási-kutatási, irányítási funkciókat ellátó egységeinek területi elhelyezkedésére, működésére, az együttműködésre vonatkozó tervek, megvalósítási tervtanulmányok kidolgozása; továbbá az Intézmény (az Erdélyi Magyar Magánegyetem) működéséhez szükséges személyi feltételek biztosítása (vezetői képzés, mobilitás elősegítése)*. Hát ez eddig nem éppen magánegyetem építés. Ezek után feltehető a kérdés: megengedhetjük-e magunknak, van-e ahhoz erkölcsi alapunk, hogy a magyarországi adófizetők pénzét erre költjük? Írjuk meg ezeket a pályázatokat honorárium igénylése nélkül, hisz tollforgató emberek vagyunk. Ennyit mi is tehetünk az erdélyi magyarságért, ellenszolgáltatás elvárása vagy kérése nélkül.

A pályázatok elbírálása című fejezetben pedig ez a mondat van: *"a Kuratórium döntésével szemben fellebbezésnek helye nincs"*. Ez vajon rendben van? Eddig arról volt szó, hogy a Kuratórium csak javaslatokat tesz, viszont a határozatokat egy Budapesten működő Bizottság hozza. Igaz, hallottam olyant is, hogy a magyarországi Bizottság kibővült három kuratóriumi taggal. Tehát a Kuratórium teljes döntési joggal akar rendelkezni a magyar kormány által felajánlott összegben? Ugyanebben a fejezetben az áll: *"a döntés várhatólag pályázatonként eltérő időt igényel"*. Hát hogyan dönt a Kuratórium, ha nem ismeri az összes pályázat tartalmát? Ezek szerint a döntés már a pályázatok beadása előtt megvan?

Ha elherdáljuk a 2 milliárd forintot, számíthatunk további támogatásra? Ezt azért is kérdezem, mert a SAPIENTIA Alapítvány pályázati tájékoztatója alapján járművek vásárlására, felújítására és működtetésére is lehet pénzt kérni. Egy luxusautó vásárlásával akarjuk kezdeni a Magánegyetem építését?

Azt hiszem, nagyon jó lenne, ha a magyar kormány sokkal nagyobb mértékben odafigyelne az általa felajánlott anyagi támogatás elosztására (mivel a magyarországi állampolgárok pénzéről van szó, amelyeknek felhasználásáról számot kell majd adnia adófizetői előtt). Tehát érveket mindenre lehet találni, de szerintem sokkal fontosabb az erdélyi magyar kisebbség ügyének a szolgálata, mint a magánérdekek előtérbe helyezése. Vigyázni kell arra, hogy a becsület mindenekelőtt.

Ne az legyen a célunk, hogy abból a 2 milliárd forintból minél többet kapjunk, még akkor is, ha mások hatékonyabban tudnák felhasználni azt a pénzt, vagy éppen azért, nehogy annak jusson, aki nagyobb hatáskokkal tudná értékesíteni a felajánlott anyagi támogatást.

Eldöntött tény: magyar magánegyetem lesz. Ennek megvalósítási lehetőségein gondolkozzunk. Nem szeretnék senkit megsérteni, de valahogyan meg kellene értenünk, hogy az erdélyi magyar kisebbség létfontosságú kérdéséről van szó. Ezt tartjuk szem előtt, és ne engedjük a magánérdekek csábításának, bármilyen eredetű is lenne az. Ne húzzuk az időt, mert az ellenfél malmára hajtjuk a vizet. És ami mindennél fontosabb: próbáljunk összetartani, és egymást segítve, nem meggátolva, igyekezzünk minél becsületesebben szolgálni az erdélyi magyar kisebbség ügyét.

- [Berényi Dénes: Az erdélyi magánegyetem kérdéséhez](#)
- [Bíró A. Zoltán: Romániai magyar magánegyetem, székelyföldi szemszögből](#)
- [Hollanda Dénes: Hozzászólás Tonk Sándor Romániai magyar magánegyetem című vitaindító írásához](#)
- [Horváth Sándor: Hozzászólás Tonk Sándor, a Sapientia Kuratóriuma elnökének tanulmányához](#)
- [Kerekes Jenő: Hozzászólás a romániai magyar egyetemi hálózat kiépítésének kérdéséhez](#)
- [Mester Béla: Mi\(ke\)t értünk ma az "egyetem" szón?](#)
- [Péli Gábor: Romániai magyar magánegyetem](#)

- Péntek János: Elvek, tervek és realitások
- Pusztai Kálmán: Vélemény Tonk Sándor írásával kapcsolatban
- Somai József: Válaszúton a függőség vagy függetlenség felé
- Szabó Bálint György: Az erdélyi magyarok 21. századi felsőfokú oktatásának alapelveiről a Transylvania Trust Alapítvány értelmezésében
- Veress Károly: Egy egyetemkoncepció az illúzió és a valóság között
- Vofkori László: Hozzászólás az Erdélyi Magyar Magánegyetem ügyéhez
- Wanek Ferenc: Gondolatok a Romániai magyar magánegyetemről, Tonk Sándor vitaindító írása kapcsán
- Kurdi Krisztina - Ring Éva: Kisebbségi felsőoktatási modellek az Európai Unióban és az Erdélyi Magyar Magánegyetem
- Székely István: Értelmezési keret az erdélyi magyar egyetem kérdéséhez, különös tekintettel annak demográfiai összetevőire
- György Lajos: A magyar tudományosság és a magyar tanárképzés 1927. évi helyzete és jövő feladatai Erdélyben
- Tanulmányi bizottság Kolozsvárott
- A Sapientia Alapítvány Kuratóriumának Nyilatkozata az Erdélyi Magyar Magánegyetem létrehozásáról
- A Sapientia Alapítvány pályázati felhívása
- A kolozsvári székhelyű Sapientia Alapítvány Kuratóriumának közleménye
- Vetési László: Szórványstratégia - nemzetstratégia
- Dan Oprescu: A nemzeti kisebbségek 1999-ben
- Győri Szabó Róbert: A nemzeti kisebbségek oktatási rendszerei Lengyelországban
- Baranyi László: Magyar rádiós közszolgálat Romániában
- Kósa András László: Új biztonságpolitika az Európai Unióban. Meghatározó lesz-e a Nyugat-európai Unió?
- Mester Béla: Kisebbségi identitás a hálózottság korában
- Zakota Zoltán: Centralizáció és provizorátus
- Gerencsér Balázs - Juhász Albin: A kárpát-medencei magyar autonómiák lehetősége az ezredfordulón
- Hunyadi Attila: Romániai magyar gazdaságpolitika 1918-1940
- Zsigmond Csilla Dalma: Ökológiai katasztrófa vagy véletlen baleset? A ciánszennyeződés romániai sajtóvisszhangja
- A nemzetiségi irodalom válogatott bibliográfiája 1988 (folytatás)
- A magyar politikatudomány válogatott bibliográfiája 1999. harmadik negyedév

(c) Jakabffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék